

Ass Utenriksråd

Postboks 8114 DEP
0032 OSLO

Deres referanse:

Vår referanse:

Saksnummer:

Dato:

Ida Lindkvist

2200432-112

25.03.2024

Oversendelsesnotat - Gjennomgang av evalueringer av klimatilpasning i matproduksjonstiltak (Rapport 2/2024)

Dette notatet er utarbeidet i tråd med Instruks for evalueringsoppgaven i norsk bistandsforvaltning. Notatet omhandler en rapport (Rapport 2/2024) som syntetiserer funn fra et utvalg prosessevalueringer som tar for seg klimatilpasning i matproduksjonstiltak. Gjennomgangen dekker funn fra evalueringer som er ferdigstilt i perioden 2010-2022.

Gjennomgangen er gjennomført av American Institutes for Research, på oppdrag fra Avdeling for evaluering i Norad.

Bakgrunn og formål

I henhold til Evalueringsprogrammet for 2023/2024 skal avdeling for evaluering evaluere norsk støtte til matsikkerhet og bidra med kunnskap som kan brukes til å forbedre bistanden på dette området. Evalueringen skal etter planen bestå av tre rapporter. To rapporter som presenterer kunnskap fra eksisterende evalueringer, samt en evaluering som ser på resultater av norsk bistand til matvaresikkerhet.

Første rapport (rapport 3/23) som var en gjennomgang av effektevalueringer som vurderte langsiktige effekter av tiltak som skal styrke matsikkerhet, ble oversendt til UD i juni 2023. Den andre rapporten omhandles i dette oversendelsesnotat. Den tredje og siste rapporten skal vurdere resultat av norsk bistand til matsikkerhet og er planlagt ferdigstilt i 2025.

Metode

Gjennomgangen bygger på 70 prosessevalueringer ferdigstilt i perioden 2010-2022 i regi av flere multilaterale organisasjoner og NGOer.¹

Prosessevalueringer er evalueringer som vurderer om og *hvordan* tiltak virker og om de når *den tiltenkte* målgruppen i den konteksten tiltaket iverksettes. Evalueringene som er inkludert i gjennomgangen bruker i hovedsak kvalitative metoder i datainnsamlingen.

Funn

Relevans

- Relevansen styrkes når tiltak blir planlagt og gjennomført i dialog med målgruppen for tiltaket.
- Relevansen svekkes når tiltak ikke tar hensyn til spesifikke forhold hos målgruppen for eksempel kvinners stilling, eie av jord og rettigheter.

Kostnadseffektivitet

- Tiltak som tilbød klimadata til bønder for å forbedre produksjonen var vanskelig å implementere fordi klimadataene ikke ble forstått av hele målgruppen.
- Manglende koordinering med myndigheter og andre aktører bidro til forsinkelser i gjennomføringen.
- Samarbeid med privat sektor oppstod i større grad dersom i tiltak hadde en verdikjedetilnærming fra produksjon til marked.

Effektivitet

- Flere tiltak lyktes ikke med å få bønder til å ta i bruk nye miljø- og klimavennlige produksjonsmåter. Årsaker til at tiltak ikke lyktes kunne være at målgruppen ikke kunne eller ville ta i bruk de nye produksjonsmetodene, for eksempel mangel på vann eller fordi bøndene var bekymret for at de nye metodene ville være mer arbeidsintensive og/eller gi dårligere avkastning.
- Tiltak som involverte bøndene i opplæring og hvor bøndene selv raskt kunne ta nye metoder i bruk hadde en mer vellykket implementering.

---

¹ Inkludert FAO, WFP, IFAD, Verdensbanken, den Afrikanske Utviklingsbanken (ADB), Utviklingsfondet, The Nordic Development Fund, Kirkens Nødhjelp, Norsk Folkehjelp, Norges Vel, Care, Digni og Caritas.

- Noen tiltak var vanskelig å implementere fordi de var for små og for kortvarige til at de kunne bidra til meningsfulle resultater.

Bærekraft

- Tiltak som la til rette for finansiell bærekraft ved å inkludere for eksempel kreditt, videre finansiering, eller partnerskap med privat sektor, hadde større muligheter for å vare.
- Tiltak som ikke ble oppfattet som profitable eller nyttige av målgruppen lyktes ikke på lengre sikt.
- Mange tiltak hadde ikke planer for å sikre bærekraft etter utfasing av støtte.
- Gjennomgangen indentifiserte flere eksterne forhold som påvirket implementering herunder klimaendringer, infrastruktur, inflasjon, politisk ustabilitet og Covid-19.

Konklusjoner

- Klimatilpasningstiltak som var basert på lokal kunnskap og som tok hensyn til målgruppens behov var enklere å implementere. På samme måte kunne det se ut som økt involvering av målgruppen, for eksempel i beslutninger om hvordan tiltak skulle gjennomføres, førte til bedre resultater.
- Klimatilpasningstiltak som hadde planer for utfasing og finansiell bærekraft ble vurdert å ha større mulighet til å lykkes.

Vurdering av kvaliteten på rapporten og anbefalinger om oppfølging

Avdeling for evaluering mener at rapporten holder høy kvalitet og at den inneholder interessante funn, som kan gi nyttige innspill til implementeringen av regjeringens matsikkerhetsstrategi.

Dette notatet er sendt som orientering til departementet. Avdeling for evaluering anbefaler likevel at departementet, ut i fra en samlet ressursituasjon, vurderer om det er behov for å gjennomføre endringer i forvaltningen av bistand til matsikkerhetstiltak som kan bidra til å øke bærekraften av støtten, herunder at tiltakene bygger på lokal kunnskap og medvirkning samt at tiltakene inkluderer planer for utfasing av bistanden.

Vennlig hilsen,

Siv J. Lillestøl
Fung. Evalueringsdirektør
Avdeling for evaluering

Ida Lindkvist
Seniorrådgiver
Avdeling for evaluering

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur.